

The background of the cover features a painting of a woman with her hair in a bun, riding a bicycle through a golden field. In the background, there is a blue sea and a house with a wall covered in green ivy and two windows with white shutters.

Knygos „SODININKAS IŠ PRANCŪZIJOS“ autorė

SANTA MONTEFIORE

Namas prie jūros

Alma littera

Prologas

Toskana, 1966-ieji

Maža mergaitė stovėjo už išpūdingų juodų vilos „Magdalena“ vartų ir spoksojo į taką. Ilga kiparisų alėja skrodė vietovę, galop atsiremdama į tikslą – viliojamai spindinčius gelsvus rūmus. Vila atrodė ori ir iškili tarytum didi imperatorė: aukšti elegantiškos žalsvai mėlynos spalvos langai su langinėmis, puošni it karūna baliustrada virš fasado, žvilgančios tarsi šilkas sienos. „Magdalena“ priklausė kerinčiam ir nepasiekiamam pasauliui, koks būna tik pasakose.

Nuo ryškios Toskanos saulės ant tako gulė juodi šešėliai, ir mergaitei nosį kuteno saldūs sodos, tarpstančio karštyje, kvapai, kurių buvo prisigėręs oras. Ji avėjo sandalais, vilkėjo purvina paplūdimio suknele, o ilgi rudi plaukai, aplipę dulkelėmis ir šlapi nuo jūros vandens, draikėsi ant nugaros ir virš akių, rudų, nerimastingų ir degančių. Jos kaklą puošė pakabutis su Mergelės Marijos atvaizdu, kuri dovanojo motina, prieš pasprukdama su vyriškiu, sutiktu prie daržovių prekystalio Lakondos aikštėje. Kartu ji pasiėmė ir jaunesnįjį mergaitės broliuką.

Mergaitė dažnai atkakdavo prie „Magdalenos“ vilos. Užsikeriodavo ant sienos, kurios dalis buvo nutrupėjusi ir todėl pažėmėjusi, tad lengva užsiropšti, ir iš viršaus žvelgdavo į nuostabius sodus su akmeniniais fontanais, grakščiais skėtkėniais, marmuro statulomis, vaizduojančiomis elegantiškas damas ir pusnuogius vyrus, išsiritusius teatrališkais ir geidulingomis pozomis. Mergaitei patikdavo svajoti, kad *ji* gyvena tenai, apsupta dieviškos grožybės ir prabangos. Įsivaizduodavo esanti jauna dama, vilkinti

brangiomis suknelėmis, avinti tviskančiais bateliais, mylima motinos, kuri pina į plaukus kaspinus, ir tėvo, ją lepinančio dovanomis, mėtančio į orą ir sugaunančio stipriomis globėjiškomis rankomis. Ji ateidavo prie „Magdalenos“, kad bent trumpam užmirštų savo girtuoklį tėvą ir mažą butuką Romos gatvėje, kurį iš visų jėgų stengėsi užlaikyti švarų.

Smulkios jos rankutės sugniaužė strypus, ir ji įspraudė tarp jų veidelį, norėdama atidžiau žvilgtelėti į vaikinuką, kuris žingsniavo jos link, lydimas šuns mišrūno. Žinojo, kad jis lieps jai nešdintis, todėl stengėsi gerai jį apžiūrėti, tik tada ners šalin taku, besirangančiu iki pat paplūdimio.

Vaikinukas buvo išvaizdus, už ją daug vyresnis, šviesiais plaukais, nubrauktais nuo kaktos, malonaus veido. Jis nužvelgė ją blyškiomis linksmomis akimis, kurios, kai ji įsižiūrėjo geriau, pasirodė esančios žalios. Mergaitė stovėjo kaip įbesta, drąsindamasi iki paskutinės akimirkos nepakrutėti iš vietos. Pirštais apsvijavo vartų virbus, ryžtingai sučiaupė lūpas, bet ją nuginklavo vaikino šypsnyš; jo mina visai nepanėšėjo į žmogaus, kuris ketina ją išvaryti.

Jis susigrūdavo rankas į kišenes ir ėmė pro virbus ją tyrinėti.

– Sveika.

Mergaitė neatsakė. Protas liepė jai bėgti, bet kojos neklausė. Ji vėpsojo negalėdama atplėšti nuo jo akių.

– Nori užėiti? – Vaikinuko kvietimas užklupo ją netikėtai, ir ji įtariai atsitiesė. – Matau, smalsauji.

– Aš tikėjau pro šalį, – atsakė ji.

– Aha, *moki* kalbėti.

– Žinoma, moku.

– Iš pradžių tu abejojai. Atrodei labai išsigandusi.

– Tavęs nebijau, jeigu taip pamanei.

– Na ir gerai.

– Aš tik drožiau kitur.

– Keista, mes čia gyvenam gana nuošaliai.

– Žinau. Buvau prie jūros. – Bent dabar ji sakė tiesą.

– Užklydai pasižvalgyti?

Užsiminus apie vilą, jos veidas nušvito, o akys ilgesingai nukrypo į alėją.

– Čia labai gražu, tai ir patraukė mano dėmesį.

– Tada užėik, pavadžiosiu po sodus. Namiškių nėra, esu vienui vienas. Malonu su kuo nors pasišnekėti.

– Nežinau...

Jos akys darsyk patamsėjo, bet jis jau atvėrė vartus.

– Nebijok. Nepadarysiu tau nieko bloga.

– Aš ir nebijau, – atšovė ji. – Galiu ir pati savimi pasirūpinti.

– Neabejoju.

Mergaitė žengė vidun, ir jis uždarė vartus. Ji stebėjo, kaip jis juos užrakina, ir širdį nusmelkė nerimas. Bet vėl pažvelgė į vilą ir baimę pamiršo.

– Gyveni čia?

– Ne nuolat. Šiaip gyvenu Milane, bet čia kasmet vasarojame.

– Tada aš tave mačiau.

– Tikrai?

Iš jaudulio, kad atsidūrė soduose, ji išdrąsėjo.

– Taip, šnipinėju nuo sienos.

– Ak tu, velniūkšte.

– Mėgstu žiūrėti į sodus. Žmonės man ne tokie įdomūs.

– Suteiksiu tau progą geriau viską apžiūrėti, nebereikės šnipinėti.

Ji pėdino šalia jo ir širdis tirpo iš malonumo.

– Ar visa tai iš tikrųjų tavo?

– Mano tėvo.

– Jei ši vila – jūsų vasarnamis, namas Milane tikriausiai karališkas?

Jis nusijuokė atlošdamas galvą.

– Jis didelis, bet karaliui būtų per ankštas. Vila didesnė. Kaime daugiau erdvės.

– Ji sena.

– Penkiolikto amžiaus. Ją pasistatė Medičių šeima, o suprojektavo Leonas Batista Albertis 1452 metais. Ar žinai, kas jis toks?

– Aišku, žinau.

– Kiek tau metų?

– Dešimt metų ir dešimt mėnesių. Mano gimtadienis rugpjūtį. Turbūt bus vakarėlis, nemažai svečių.

– Tai jau tikrai.

Ji nudelbė akis į žemę. Niekada nėra buvusi vakarėlyje. Mamos nebėra, todėl niekas nė neprisimins gimtadienio.

– Kuo vardu tavo šuo?

– Labanaktis.

– Keistas vardas.

– Jis benamis, vidurnaktį radau ant kelio. Mudu kaipmat susidraugavom, o pavadinau Labanakčiu, nes ta naktis, kai jį suradau, buvo gera.

Ji pasilenkė paglostyti šuns.

– Kokios jis veislės?

– Nežinau. Jame sumišę daug visokių veislių.

– Labai mielas. – Kai šuo palaižė jai veidą, sukikeno. – Ei, nurimk, šuneli!

– Tu jam patinki.

– Žinau. Mane mėgsta visi benamiai padarai.

Nes tu pati panaši į benamę, pagalvojo jis, žiūrėdamas, kaip ji rankomis apsvijio Labanakčiui kaklą ir priglaudė galvą prie šono.

– Įsitaisiau draugą, – pergalingai nusišypsojo mergaitė.

Jos gyvumas jį prajuokino.

– Ir ne vieną, o du. Eime.

Jie patraukė taku šalia kits kito, ir jos saviklio va stiprėjo sulig kiekvienu žingsniu. Jis aiškino jai architektūros subtilybes, rodydamas savo išprusimą, o ji klausėsi žavėdamasi kiekviena smulkmena, mėgindama viską įsiminti, kad vėliau galėtų papasakoti savo draugei Kostancai. Vila buvo didesnė nei atrodė slapčia spokšant, kai medžių alėjos gale įžiūrėdavo tik centrinę dalį. Rūmai turėjo du sparnus, žemesnius už vidurinį pastatą, bet tokio pat pločio. Neįmantri klasikinių proporcijų vila dvelkė santūria didybe, nudažyta geltonais dažais atrodė linksma, patenkinta savimi, tarsi žinotų, kad jai visai nereikia stengtis būti gražiai. Mergaitėi magėjo užėiti vidun, pereiti per kambarius ir dirstelėti į paveikslus, sukabintus ant sienų. Ji neabejojo, kad viduje dar nuostabiau negu lauke. Bet jis nusivedė ją už vilos, į anglišką parką, kurį puošė skulptūros, terakotiniai puodai su dailiai apkarpytais dekora-

tyviniais medeliais ir stiepėsi aukštos pušys, žemyn leidosi platūs akmeniniai laiptai. Ar ir rojuje šitaip gražu?

Pro vartelius sienoje vaikinukas įvedė ją į nuostabų sodą, kurį juosė apskrita akmeninė kolonada. Sodo puošmena ir pasididžiavimas buvo gražus fontanas, vaizduojąs undines, taškančias vandenį. Aplinkui vingiavo takas, šen bei ten apsodintas čiobreliais, o prie keturių tvarkingai nupjautų vejų su gėlynais, aprėmintų žemų gyvatvorių, stovėjo po geležinį suoliuką. Mergaitė kiek užgaišo, kol įstengė viską aprėpti, stovėjo įsispyrusi į sandalus, susigriebusi už širdies, nes dar niekada nebuvo regėjusi tokios grožybės.

– Tai mano mamos sodas, – pasakė jis. – Ji norėjo vietelės, kurioje galėtų niekieno netrukdoma skaityti ir nebūti šnipinėjama. – Vaikinukas pamerkė mergaitei ir vėl nusijuokė. – Turbūt esi labai prityrusi šnipė, kad pavyko čionai įsigauti.

– Kertu lažybų, tavo mama graži, – pasakė ji, mėgindama prisiminti, kaip atrodo jos pačios motina.

– Tikriausiai. Nors apie savo mamas taip nekalbama.

– O kur ji paprastai sėdi, kai skaito?

– Gal ant vieno iš tų suolelių prie fontano? Nežinau. Niekada neatkreipiau dėmesio. – Jis palengva žingsniavo tolyn. – Juk čia visai miela! – ūmai užsikrėtė mergaitės nuostaba.

– Įsivaizduoju, kaip sėdžiu čia, įsaulyje, klausausi sruvenančio vandens ir žiūriu į besiturškiančius jame paukščius.

– Čia ramu, tyku.

– Man labai patinka paukščiai. Šiame sode jų turbūt daug. Bet tikriausiai skiriasi nuo tų, kurie gyvena miestelyje.

Jis nusikvatojo.

– Man regis, šiame sode lakioja tie patys kaip ir Herboje.

– Ne, čia yra ir ypatingų. – Ji kalbėjo taip įtikinamai, kad jis net apsigrėžė, kone tikėdamasis pušyse išvysti papūgų. – Ar tu kada čia sėdi?

– Ne.

– Kodėl?

Jis gūžtelėjo pečiais.

– O ką veikčiau sėdėdamas?

– Ak, aplinkui tiek daug dalykų, į kuriuos galima žiūrėti neatitraukiant akių. Aš sėdėčiau čia valandų valandas, gal net dienų dienas. Būčiau amžinai ir nenorėčiau išeiti. – Mergaitė atsargiai prisėdo ant suoliuko, tarsi jis būtų šventenybė, kurią baisu sulaužyti, įsistebeilijo į vandenį ir ėmė vaizduotis, kad turi sodą, kad grožisi šviesa, gaubiančia ją nuo aušros iki sutemų. – Čia plevena Dievas, – tyliai pasakė ji, apimta keistai pagarbios šiurpulingos baimės, tarytum jaustų šiltą angelo alsavimą.

Jis klestelėjo ant suoliuko šalia jos ir ištiesė kojas, rankas susinėrė už galvos.

– Taip manai?

– Ak, žinau. Jaučiu Jį.

Juodu ilgai sėdėjo klausydamiesi kiparisuose klajojančio brizo šnibždesių ir balandžių, be paliovos ulbančių ant vilos stogo. Labanaktis bėgiojo uostinėdamas kampus, paskui prie gyvatvorės pakėlė koją.

– Tai geriausia diena mano gyvenime, – pasakė ji. – Kažin, ar kada buvau tokia laiminga.

Jis smalsiai pažvelgė į ją, jo lūpose šmėstelėjo šypsena.

– Kuo tu vardu, *piccolina**?

Ji pažvelgė į jį dėkingumo ir pasitikėjimo kupinomis akimis.

– Floriana, – atsakė. – O tu?

Jie abu suprato, kad toks prisistatymas kai ką *reiškia*. Jis dėsė atsakyti, tik žvelgė jai į akis, kurios dabar buvo plačiai atmerktos, žvilgsnis drąsus. Tada ištiesė ranką. Mergaitė nedrąsiai spustelėjo ją. Jo plaštaka buvo stambi, oda blyški, o jos rankelė – smulkutė, oda tamsi.

– Dantė Albertas Masimas, – tyliai pasakė jis. – Bet gali vadinti mane Dante.

* Mažyle (it.).

1 skyrius

Devonas, 2009-ieji

IEŠKOMAS DAILININKAS,
KURIS NORĖTŲ VASAROTI
„POLZANSO“ VIEŠBUTYJE DEVONE
IR SYKIU MOKYTI VIEŠBUČIO
SVEČIUS TAPYTI.
BŪSTAS IR MAISTAS VELTUI.
TELEFONAS: 07 972 859 301

„Morris Minor“ dardėjo siauru keliuku į Šeltono kaimą. Pakelėje želė aukštos, vešlios gyvatvorės, išdabintos krūminių builių ir neužmirštuolių nėriniais. Pulkelis žvirblių purptelėjo į dangų, kuriam nuo jūros pusės plaukė plunksniniai debesys, genami sūroko vėjo. Automobilis apdairiai pasuko į kelkraštį, kad nesusidurtų su artėjančiu sunkvežimiu, paskui riedėjo toliau per žavų kaimelį, pro namukus baltintomis sienomis ir pilkų čerpių stogais, žioruojant aušrai tviskančiais it auksas.

Šeltono centre tarp didingų klevalapių platanų gūžėsi pilko akmens bažnyčia, o palei jos sieną sparčiai ir grakščiai tipeno juodas katinas, grįžtąs iš sėkmingos naktinės medžioklės. Pravažiavus kaimą keliukas, prieš leisdamasis prie jūros, staigiai suko kairėn. Nuo jo atsišakojo siauras takas, dailiu lanku apeinantis jau pražydusius rododendrų krūmus. Tako gale vėrėsi išpūdingi geležiniai vartai. Automobilis čiūžtelėjo taku ir pro rubuliais rausvais žiedais apsipylusius krūmus nuburzgė prie vienišo dvaro iš pilko akmens, stūksančio įvažos gale ir išdidžiai žvelgiančio į jūrą.

Didžiulis taisyklingų proporcijų namas buvo vadinamas „Polzansu“. Jį 1814 metais pastatydino Somerlando kunigaikštis savo užgaidžiai žmonai Alisai, sirgusiai astma. Švelnus jūros oras turėjo palengvinti moters vargus. Kunigaikštis nugriovė seną statinį, atgrasią šešiolikto amžiaus plytų krūvą, ir, padedamas gabios žmonos, puikiai žinančios, ko nori, suprojektavo dabartinį namą. Iškilo rūmai, kuriuose jauteisi lyg erdviame užmiesčio name: sienos buvo apkaltos medžio plokštėmis, išsklijuotos gėlėtais apmušalais, sumūryti židiniai, o dideli langai su pinučiais žvelgė į veją ir tolumoje ošiantį vandenyną.

Kunigaikštienė nepaprastai mėgo savo sodą ir vasaras leisdavo puoselėdama rožes, sodindama egzotinius medžius ir kurdama painų takelių labirintą, vingiuojantį per sodrią miškingą vietovę. Lauke, už savo darbo kambario langų, ji užveisė sodelį vaikams, ir jie čia augindavo daržoves ir gėles. Sodelį supo siauras negilus akvedukas, tad vaikai, kol mama rašydavo laiškus, galėdavo vandenyje plukdyti laivelius. Italija besižavinti kunigaikštienė apstatė terasą sunkiais terakotiniais puodais su rozmariniais ir levandomis, oranžerijoje pasodino vynmedžių, pratindama juos kopti grotelėmis, kad žemyn svirtų dulkėtos vynuogių kekės.

Kunigaikštienės palikuonys čia mažai ką pakeitė, bet daug ką patobulino, pasitelkę gabumus ir išlaidaudami rūpinosi šios vietovės grožiu. Paskui atslinko sunkūs laikai, ir 1990-ųjų pradžioje jie buvo priversti rūmus parduoti. „Polzansas“ virto viešbučiu. Jei-gu Alisa būtų sulaukusi tos dienos, jai būtų plyšusi širdis. Tačiau jos palikimas nepražuvo, išliko ir beveik visi originalūs, rankomis ištapyti sienų apmušalai su paukščiais ir peteliškėmis. Kedru, dengiančiam rytinę namo pusę, buvo bene penki šimtai metų, be to, dvaras puikavosi uždaru senoviniu darželiu, užveistu kur kas anksčiau, nei čionai atvykusi kunigaikštienė ėmė auginti rabarbarus ir avietes. Dvaras didžiavosi ir senutėliu sodininku, čia triūsančiu nuo neatmenamų laikų.

Marina išgirdo, kaip lauke po automobilio ratais sugurgždėjo žvyras, ir nuskubėjo prie lango pirmame aukšte. Dirstelėjusi pro stiklą išvydo senutėlį „Morris Minor“, visą purviną, prikimštą drobių ir dažais aptaškytų apmušalų, drobes saugančių nuo dulkių.

Priešais viešbutį sustojęs automobilis atrodė panašus į nusivariusį mulą. Marinai širdis suspurdėjo iš nekantrumo, ji greitomis apžiūrėjo save veidrodyje prie laiptų. Jai buvo kiek per penkiasdešimt, bet vis dar graži, nesuvytusi; regis, laikas tik vos vos palietė veidą ir nepaliko beveik jokių pėdsakų. Kvepiantys medaus rudumo plaukai bangomis vilnijo pečiais, akys buvo gilios, traukiančios žvilgsnį, dūminio kvarco spalvos. Neaukšta, smulkių kaulų, laibu liemeniu, bet gundomai plačiais klubais. Ji delnais palygino suknelę ir pašiaušė plaukus, vildamasi padaryti gerą įspūdį.

– Marina, brangioji, regis, atvyko dailininkas, pirmas atsisaukęs į tavo kvietimą, – žvelgdamas pro langą sušuko jos vyras Grėjus Turneris ir sukikeno pamatęs žvyru žengiantį senyvą vyriškį ilgu brokato paltu ir juodais bridžiais; nudrengtus jo batus puošė didžiulės žalvarinės sagtys, blausiai spindinčios pavasario saulėje.

– Vaje, kapitonas Hukas! – aiktelėjo Klementina, dvidešimt trejų metų Grėjaus duktė, kuri taip pat priėjo prie lango. Ji niekinamai suraukė nosį. – Nesuprantu, kodėl Submarina kiekvieną vasarą kviečiasi dailininką ir tas tampa mūsų išlaikytiniu? Kviestinis dailininkas – tai bent užgaida!

Grėjus apsimetė neišgirdęs nepagarbios pravardės, kurią jo vaikai buvo prikabinę pamotei.

– Marina išmano apie verslą, turi gerą uoslę, – atsakė nepikantai. – Pernai Polas Lokvudas sulaukė didžiulės sėkmės, jis labai patiko mūsų svečiams. Taigi, suprantama, ji įžvelgia naudą.

– Gal pamačiusi šį seną jūrų vilką apsigalvos?

– Manai, tarp savo daiktų jis slepia papūgą? – paklausė Grėjus žiūrėdamas, kaip senis nerangiai nutursena prie bagažinės ir ištraukia apšiurusį aplanką.

– Beveik neabejoju, tėti, o jo laivas tikriausiai prišvartuotas prieplaukoje. Gerai dar, kad vietoj rankos nestirkso kablys.

– Marina juo žavėsis. Jai patinka keistuoliai.

– Todėl ir ištekėjo už *tavęs*?

Grėjus atsitiesė ir susikišo rankas į kišenes. Buvo labai aukštas, žilstelėjusiais garbanotais plaukais, pailgo jausmingo veido. Jis pažvelgė į dukterį ir krestelėjo galvą.

– Nepamiršk, kad paveldėjai mano genus, Kleme. Jei aš esu keistuolis, labai tikėtina, kad ir tu turi tą pačią ydą.

– Nemanyčiau, kad tai yda, tėti, – atšovė duktė. – Nieko nėra nuobodesnio už normalius žmones. Turėk omeny: gerų dalykų negali būti per daug, – pridūrė, kai dailininkas užtrenkė bagažinę.

– Jis čia! Kaip įdomu! – Marina atskubėjo prie lango, pro kurį spoksojo sutuoktinis ir podukra.

Klementina pastebėjo, kad išvydus pirmąjį kandidatą pamotės džiaugsmas priblėso, ir pajuto šiokį tokį pasitenkinimą. O kandžių suvarpytu paltu vilkintis senis svirduliuodamas jau artėjo prie durų, po pažastimi pasikišęs meno kūrinį.

– Dievulėli! – šūktelėjo Marina ir iškėlė rankas. – Kaip dabar bus?

– Trauktis per vėlu, brangioji. Verčiau kviesk jį vidun, kitaip gali išsitraukti kardą. – Marina maldaujamai, nevilties kupinomis akimis pažvelgė į sutuoktinį, bet šis tik papurtė galvą, nusijuokė ir dar giliau susigrūdo rankas į velvetinių kelnų kišenes. – Tai tavo sumanymas. Tau juk nepatinka, kai kišuosi.

– Gal abu su juo pasišnekėkim? – šypsniu mėgino suvilioti vyrą žmona.

– Ak ne, brangioji, jis visas – tavo.

– Tu tikras bjaurybė, Grėjau Turneri, – atkirto Marina, bet jos lūpų kampučiai kilstelėjo aukštyn. Ji atsistojo vidury vestibulio, prie apskrito stalo su prašmatnia gėlių puokšte vazoje, o durininkas Šeinas Blekas jau vedė į kambarį seną žmogų, nešinę aplanku.

Nekreipdama dėmesio į linksmus veidus, susispietusius prie lango (Dženiferė, viena iš registratorių, ir padavėja Hetera radusios dingstį irgi trynėsi vestibulyje), Marina šiltai nusišypsojo pirmajam kandidatui ir padavė ranką. Atvykėlio delnas buvo šiurkštus, nusėtas nuospaudų, po nagais įsiėdę seni dažai. Jis stipriai paspaudė Marinai ranką. Akimis ryte rijo ją su goduliu žmogaus, daugybę mėnesių plaukiojusio jūroje ir staiga praradusio amą.

– Kaip malonu, kad atvykot, pone Baskobalena. Eime į mano kabinetą, ten išgersim kavos ir šnektelėsim. O gal norėtumėt arbatos?

– Arba statinaitės romo, – tėvui šnipštelėjo Klementina.

Ponas Baskobalena atsikrenkštė.

– Juodos kavos be cukraus, ir prašau vadinti mane Baltazaru.

Jo baritonas išgąsdino Mariną ir ji krūptelėjusi atitraukė ranką. Akies krašteliu regėjo prunkščiančią podukrą, bet apsimetė jos nematanti ir išdidžiai pakėlė smakrą.

– Šeinai, pasirūpink, kad Hetera tučtuojau atneštų ponui Baskobalenaui puodelį juodos kavos, o man kapučino.

– Bus padaryta, ponia Turner, – gniauždamas juoką atsiliepė Šeinai.

Paėmęs iš atvykėlio aplanką Šeinai per vestibulį ir svetainę, kurioje grupelėmis sėdėjo viešbučio svečiai ir skaitė laikraščius, nusekė paskui Mariną ir atvykėlių iki gražaus žaliai dekoruoto svečių kambario. Už jo buvo Marinos kabinetas su langais į vaikų sodą, apleistą akveduką ir jūrą. Ji mostu paparsė Šeino padėti aplanką ant kavos stalo, paskui nulydėjo akimis išeinantį ir uždarė duris. Tada pakvietė Baltazarą sėstis ant sofos.

Kai suskretę jo drabužiai prisilietė prie blyškiai žalio šenilo, kuriuo buvo aptraukta sofa, ji susiraukė, klestelėjo į krėslą ir atgręžė veidą į pravirą langą. Nuo jūros pūtė brizas, maloniai dvelkė nupjauta žolė ir ozonu, tolumoje ošė vandenynas, gaudžiai klykavo kirai, sukantys ratus vėjyje. Jai susopo širdį – troško nulėkti į paplūdimį ir pabraidžioti vandenyje, brizui plaikstant plaukus. Nenoromis prisiminė svečių. Akivaizdu, Baltazaras Baskobalena „Polzanse“ nevasaros, bet išprašyti žmogų dera mandagiai.

– Baskobalena – labai graži pavardė. Ispaniška?

Marina susizgribo, kad dailininkas dėbso į ją taip, jog net žandikaulis atvipo, tarsi iki šiol nebūtų regėjęs moters. Nors langas buvo atdaras, kambarį jau spėjo pasklisti sudvisęs neprausto kūno kvapas. O, kad Hetera greičiau atneštų kavos! Bet Šeinai tikriausiai vis dar šlaistosi vestibulyje ir su kitais viešbučio darbuotojais apšnekinėja svečių. Marina vylėsi, kad niekas iš svečių nepastebėjo dailininko.

– Gal kitados mano šeimos istorijoje ir šmėžavo ispanai, – atsiliepė atvykėlis. – Bet šiaip esame tikri Devono gyventojai ir tuo didžiuojamės.

Marina abejodama kilstelėjo antakius. Vyro oda ir akys buvo tamsūs kaip ispano. Kai jis išsišiepė, atsidendė rudi išgedę dantys, kaip jūrininko, sergančio skorbutu.

– Baltazaras. Knygos veikėjo vardas.

– Mano motina turėjo gyvą vaizduotę.

– Ar ji taip pat buvo dailininkė?

– Ne, bet svajoklė, amžiną jai atilsį.

– Tad papasakokit, Baltazarai, ką tapote?

– Laivus, – atsakė jis ir pasilenkė norėdamas atversti aplanką.

– Laivus, – pakartojo Marina, mėgindama kalbėti taip, kad jos balse būtų girdėti šioks toks susidomėjimas. – Kaip įdomu. Bet ir nieko stebėtina, – pridūrė linksmai, turėdama omeny piratišką atvykėlio išvaizdą.

Ponas Baskobalena nesuprato jos užuominos.

– Mane laivai traukė nuo tada, kai dar buvau berniūkštis.

– Užaugot jūroje?

– Taip. Kaip ir mano tėvas, ir senelis. – Jo dėmesį patraukė keli paveikslai, kabantys ant sienos. – Šitie peizažai geri. Ar jūs kolekcininkė, ponja Turner?

– Deja, ne. Ir netapau. Tik žaviuosi tokiais žmonėmis kaip jūs. Taigi apžiūrėkim jūsų darbus.

Jis ištraukė vieną piešinį su žvejų laivu audringoje jūroje. Marina akimirką užmiršo nuo vyro sklindantį dvoką ir keistas drapanas ir įsispoksojo į paveikslą.

– Gražu, – aiktelėjo pasislindama arčiau. – Jūs talentingas.

– Tada pažvelkit į šį. – Vyras entuziastingai ištraukė kitą piešinį. Mariną pribloškė ilgesingas žavesys, kurį skleidė tas piešinys. Senis buvo pripaišęs visokių laivų, ir karalienės Elžbietos I laikų flotilę, ir šiuolaikinių jachtų bei baržų. Vieni pavaizduoti auštant, tykiame vandenyje, kiti – šėlstančioje jūroje, šviečiant mėnesienai, bet visi iki vieno skleidė jaudinančią melancholiją. – Tapau ir aliejiniiais dažais, bet tie paveikslai per dideli vežiotis. Jei norėtumėt, galėtumėt atkelti pas mane ir pamatytumėt pati. Gyvenu netoli Salkombo.

– Ačiū. Neabejoju, kad jie tokie pat puikūs kaip ir šitie piešiniai. – Ji nuoširdžiai pažvelgė į vyrą. – Jūs nepaprastai talentingas.

– Jei mokėčiau piešti žmones, nutapyčiau jus.

Marina stengėsi išvengti gašlaus jo žvilgsnio.

– Žmonių nepiešiat? – apsimetė nusivylusi.

– Ne. – Jis persibraukė delnu per retėjančius žilus plaukus, siekiančius paausiuotus palto antpečius. – Ir niekada nepiešiau. Nemoku deramai jų pavaizduoti, nuolat išsina panašūs į beždžiones.

– Kaip apmaudu. Suprantat, Baltazarai, man reikia dailininko, kuris išmokytų mūsų viešbučio svečius piešti bet ką, ne tik laivus ir beždžiones. Apgailestauju.

Žlugus viltims Baltazaras susigaužė. Kaip tik tuo metu pro duris įžengė Hetera su padėklų, ant kurio stovėjo sidabrinis kavinukas ir kapučino kava. Marina sužaubavo akimis nepatenkinta, kad Hetera taip užgaišo, o toji nuraudusi pastatė padėklą ant stalo. Marina tikėjosi, kad dailininkas tučtuojau atsisveikins, bet godžios jo akys įsmigo į imbierinius sausainius, o ūpas pasitaisė. Jis patogiau įsitaisė ant sofos, o ji nenoromis įpylė jam kavos ir pavaišino sausainiais.

Klementina įsėdo į raudoną „Mini Cooper“ ir siaurais vingiuojančiais keliukais nurūko į Dokombo-Devlišo miestelį. Po giedru žydrų dangumi it margas skiautinys plytėjo miglos apgaubti žaliuojantys laukai. Nardė šelmeninės kregždės, ratais sklandė kirai, kartkartėmis priešais sutviksdavo mėlynas vandenynas, ties horizontu virstantis ūkanomis. Nors ir supama tokio grožio, Klementina netvėrė pykčiu.

Ji liūdnamai spoksojo į pilką asfaltuotą kelią ir galvojo apie nelemtą savo dalią. Kaip norėtų vėl keliauti po Indiją, mėgautis laisve, kaip tuos trejus metus, ir privalumais, kuriuos teikia universiteto diplomas, užuot kas rytą ilgai kračiusis iki Dokombo-Devlišo ir plušusi sekretore pas beviltišką nuobodą poną Atvudą apsnūdusioje nekilnojamojo turto agentūroje, įsikūrusioje pagrindinėje gatvėje.

Kai tėvas pranešė nebeturįs pinigų nesibaigiančioms jos silpnybėms, Klementina buvo sukrėsta. Ji tikėjosi, kad nedirbs dar bent metus. Tėvas siūlė jai darbuotis viešbutyje. Brolis Džeikas

jau buvo užsitarnavęs vadybininko pareigas, bet ji verčiau būtų mirusi nei savo pamotę vadinusi viršininke. Todėl tėvas rado jai darbo pusmečiui, kol pono Atvudo sekretorė Polė yra motinystės atostogose. Jeigu išters šešias savaites, įvyks stebuklas, mat ji ne tik labai gerai spausdino, bet ir buvo išsiblaškiusi, kliovėsi Silvija, pono Atvudo partnerio sekretore, vildamasi, kad ši nudirbs už ją didžiumą darbų. Klementina žinojo bandanti savo viršininko kantrybę, tačiau jis buvo skolingas jos tėvui už siunčiamus klientus, todėl mažai ką galėjo padaryti.

Gyventi Devone buvo nuobodu. Jeigu mama nebūtų buvusi prispirta parduoti namą Londone ir kraustyti į Škotiją, Klementina būtų susiradusi kur kas patrauklesnį darbą Čelsyje ir visus vakarus užsusi su draugais „Boujis“ naktiniame klube. Deja, ji atsidūrė Devone, kuriuo bjaurėjosi ir neapkentė, nes daugybę vasaros atostogų praleido šaltuose paplūdimiuose, virpėdama ant uolų, kol jos brolis su tėvu gaudydavo krabus. Pamotė Marina mėgo rengti prašmatnias iškylas ir vesdavosi ją į paplūdimį rinkti kriauklių, bet Klementina visada spyriodavosi, nenorėdavo duoti jai rankos. Tai būdavo mažytis jos nepaklusnumo aktas. Šalia tos gražios būtybės, pavogusios tėvo širdį, ji nuolat jausdavosi nevisavertė. Puikiai matė, kaip nušvisdavo tėvo akys, kai jis žvelgdavo į tą moterį, tarsi žiūrėtų į angelą, ir kaip jo žvilgsnis prigesdavo sužiurus į ją, Klementiną, lyg ji būtų jiems kliūtis. Klementina neabejojo tėvo meile, tik Mariną jis mylėjo labiau.

Artėdama prie miestelio Klementina pastebėjo kažką juoduojant vidury kelio. Iš pradžių pamanė, kad tai senas batas. Sumažino greitį, o įsižiūrėjusi atidžiau suprato, jog tai ežys, palengva tursenantis per kelią. Užpakalinio vaizdo veidrodyje išvydo keletą iš paskos važiuojančių automobilių, bet jei nesustos, ežį tikrai sutraiškys. Gailėdama vargšo gyvūnelio, patekusio į keblią padėtį, užmiršo apie savo saugumą. Staiga sustabdė automobilį, atlapojo dureles ir nuskuodė gelbėti ežio. Vyras, važiuavęs iš paskos, piktai papypsėjo. Klementinai jis buvo nė motais, ji pasilenkė norėdama nunešti ežį nuo kelio. Tik, bėda, jis labai badėsi, o kailiuke knibždėte knibždėjo blusų. Pamačiusi priešais atlekiančius automobilius mergina minutėlę svarstė, ką daryti, paskui nusiavė batelius.

Į vieną atsargiai įvarė gyvūnėlį ir nunešusi paleido žolėtame kelkraštyje. Patenkinta žiūrėjo, kaip ežys nutapsi į krūmus ir dingsta. Kol įsiropštė į mašiną, už jos ir priekyje nusidriekė automobilių vora. Važiuodama pro šalį Klementina dėkinga mostelėjo ir nusišypsojo vairuotojams, varstantiems ją tūžmingais žvilgsniais.

Kai įlėkė į kontorą ir burbtelėjo atsiprašydama, kad vėluoja, buvo gerokai po dešimtos. Silvija Helvin, smarki raudonplaukė išsiskyrusi moteris didžiulėmis krūtimis, kurios veržėsi išsprūsti iš po aptempto megztnio V formos iškirpte ir šilkinio šalikėlio, ranka pridengė telefono ragelį ir plačiai išsišiepė.

– Nepanikuok, mieloji, šįryt abu susitinka su klientais. Kontoroje mes vienos. Būk gerutė, atnešk man kavos su pienu. – Ji kilstelėjo pirštus skaisčiai raudonais nagais ir kimiai nusikvatojo. – Ei, Fredi, tu tikras blogiukas. Elkis gražiai, kitaip vėl pliaukštelėsiu.

Klementina nukėblino į „Juodosios pupelės“ kavinę. Kai grįžo, Silvija vis dar plepėjo telefonu, ragelį spausdama smakru ir petim, nes įnirtingai dildė nagus. Klementina tęskė prieš ją popierinį puodelį su kava ir nubloškė ant grindų savo rankinę.

– Bjaurus rytas? – padėjusi ragelį paklausė Silvija.

– Submarina kalbasi su dailininku.

– Ak, ieško kviestinio dailininko? Labai prašmatnu.

– Taip. Tik, deja, visai neprašmatnu. Pretenzinga.

– Argi tai svarbu, jeigu vyrukas patrauklus?

– Patrauklus? Kažin. Labiau panašus į svirduliuojantį piratą. Senas, dvokia ir aiškiai pamišęs. Stinga tik laivo.

Silvija atsargiai, kad nenusitrintų lūpdažis, siurbtelėjo kavos su pienu.

– Žinai, ji arba drąsi, arba kvaila, jei į namus kviečiasi visai nepažįstamą žmogų.

– Tai ne namai, o viešbutis. Pagaliau, juk toks jos verslas: kiau-ras dienas po namus pirmyn atgal maklinėjantys prašalaičiai. Šlykštu!

– Ne, kalbu apie vagystes. Vienas ilgapirštis jau pramintas Baf-lsu, džentelmenišku vagimi. Jis taikosi į tokius viešbučius kaip tavo tėvo, taip pat į didelius namus. Ar šį rytą neskaitei laikraščio?

– Dokombo-Devlišo laikraščio neskaitau.

– Daug prarandi. Tai tikras čionykščių žinių lobynas. Dedasi gan keisti dalykai. Tas vyrukas įsibrovė į didžiulį namą, esantį už Turlestouno, įsigavo vidun, kai visi miegojo, o išsėlino su daugybe grynųjų ir puikiu meno kūrinium. Įdomu tai, kad jis, regis, žinojo, kur viskas guli, tarsi būtų tenai lankęsis anksčiau ir apsidairęs.

– Iš kur jie žino, kad tai jis?

Silvija gūžtelėjo pečiais.

– Na, jis pasirašo Raflsu, vieno literatūrinio veikėjo, vardu*, be to, jis vyras. Todėl ir gavo Baflso pravardę. – Ji kimiai nusikvatojo. – Jau tie žurnalistai! Ir sugalvok tu man. Bet štai kas: jis nepaliko jokių įkalčių, tik raštelį, kuriame dailia, tvarkinga rašysena brūkštelėta: „Ačiū.“

– Turbūt juokauji!

– Negi kalbėčiau nerimtai apie tokį rimtą dalyką? – tramdydama juoką Silvija įtraukė skruostus. – Nesišaipau iš tavęs, mieloji Kleme. Kultūringas vagis! Tik pamanyk, vos prieš savaitę jis įsilaužė į „Palace“ viešbutį Turlestoune. Viliuosi, čionai neatsigrūs.

Klementina nusikvatojo ir klestelėjo ant kėdės.

– Tiesą sakant, man vis tiek, jeigu jis įsigaus į „Polzansą“ ir nušvilps visus vertingus Submarinos paveikslus. Tas vagišius padarytų man paslaugą, jei kartu su grobiu pasiimtų ir ją.

– Tu nesąžininga ir šališka. Man patinka ta moteris. Ji žavi.

– Pigus žavesys.

– Nebūk snobė.

– Ir nesu. Man nesvarbu, iš kur kilę žmonės, jeigu jie mieli.

– Ji – čionykštė kaip ir aš.

– Gerai jos nepažįsti. Stengdamasi laikytis gerų manierų, ji taip neriasi iš kailio, kad beveik negirdėti jos gimtosios kaimiškos tarsenos. – Klementina sukikeno. – Bėda ta, kad ji galų gale prašneko su labai keistu, nei šiokiu, nei tokiu akcentu, todėl kartais tikrai pagalvotum, kad yra užsienietė!

– Tu jai per daug griežta, Kleme. Taip, ji turi keistenybių, bet turėtum būti jai atlaidesnė.

* Romanų seriją apie Raflsą, džentelmenišką vagį, gyvenusį Londone XIX a., parašė anglų poetas ir rašytojas E. W. Hornungas (1866–1921). (Čia ir toliau vert. past.)

– Ji manieringa. Nemėgstu žmonių, kurie dedasi esą tuo, kuo nėra. Jai reikėtų liautis vaidinti kilmingą damą.

– Sakai nesanti snobė, Klementina, bet elgiesi, lyg tokia būtum, – pyktelėjo Silvija. – Ką tau davė puikus išsilavinimas? Ogi slyvą, kurią vadaloji burnoje, ir pranašumo jausmą. Dirbi su manimi toje pačioje kontoroje, bet uždirbi kur kas mažiau. Verčiau tavo tėvas būtų pataupęs tuos pinigus už mokslą.

– Nenorėjau tavęs įžeisti, Silvija. Tiesiog ji – mano pamotė. Man regis, ji ne pora mano tėvui, tik tiek. Vienas pats jis geriau tvarkytųsi. Juk Londone buvo klestintis advokatas. Po šimts, kas jį čionai atvijo ir paskatino vadovauti viešbučiui?

– Jo žmona.

– Ir aš taip manau. O jei būtų įsitvirtinęs tenai, dabar jau būtų teisėjas.

– Gal jis nesiveržė būti teisėju? Gal jį tenkina tai, ką pasirinko? Kad ir kaip ten būtų, savo pamotės tu nepamiksi. Net jeigu ji būtų gimusi karaliaus dukterimi, vis tiek blogai apie ją manytum.

– Tikriausiai ji norėjo to namo, nes jo šeimininkas buvo Somerlando kunigaikštis. Ji įsikūrė buvusiam kunigaikštienės darbo kambaryje ir jaučiasi esanti labai svarbi. Tėtis stovi ant aukštesnio socialinio laiptelio nei ji, todėl stebiuosi, kad jai pavyko jį nugriebti.

– Ji graži. Jos akys paslaptingos ir liūdnos.

– Patikėk manimi, jai nėra dėl ko liūdėti. Ji turi viską, ko kadaise troško, ir tai gavo vien manipuliudama.

– Tada turėtum sekti jos pavyzdžiu ir sumaniai naudotis savo grožiu.

– Kad aš negraži.

Silvija papurtė galvą ir meiliai šyptelėjo.

– Graži, kai šypsaisi.

Marina atlėgusia širdimi žiūrėjo, kaip Baltazaro automobilis springdamas išsuka iš įvažos. Grėjų ji rado čia pat, bibliotekoje, užsilipusį ant kopėčių ir ieškantį knygos, kurią ketino paskolinti brigados generolui. Prieš penkerius metus mirė generolo žmona, ir nuo tol jis kas rytą pusryčiaudavo „Polzanse“, gardžiuodamasis kiaušiniais ir skrudinta duona.